

LEGAL UPDATE

De "Staat van het Onderwijs 2021" is gepubliceerd!

Datum: 26 april 2021

Op 14 april jl. is de [Staat van het Onderwijs 2021](#) gepubliceerd. Dit is het jaarlijks rapport waarin de Inspectie van het onderwijs een beeld schetst van de trends en ontwikkelingen in het onderwijsstelsel en binnen de onderwijssectoren. Het doen van dergelijk verslag is een verplichting op grond van artikel 23 lid 8 Grondwet.

Het zal geen verrassing zijn dat in het rapport veel aandacht is besteed aan onderwijs in de coronaperiode en het aanpassingsvermogen dat daarbij kwam kijken. In deze Staat van het Onderwijs wordt een oproep gedaan, om de kans te grijpen om het onderwijs na de coronapandemie structureel te verbeteren. Daar kan de 8,5 miljard euro die beschikbaar wordt gemaakt voor het *Nationaal Programma Onderwijs na Corona* bij helpen.

De demissionair ministers van onderwijs, Slob en Van Engelshoven, zijn in hun [aanbiedingsbrief](#) (zoals verplicht in artikel 8 lid 2 van de Wet op het onderwijstoezicht) van 14 april jl. ingegaan op de bevindingen in het rapport. Zij benadrukken dat het herstel van het onderwijs nu prioriteit heeft.

In het rapport (van meer dan 200 pagina's) komen allerlei interessante ontwikkelingen aan bod. Hoofdstuk 1 gaat over het stelsel in algemene zin. Er wordt ingegaan op de maatschappelijke opgaven van het onderwijs, zoals dat elke leerling en student het onderwijs geletterd en gecijferd dient te verlaten en dient te slagen in het vervolgonderwijs en op de arbeidsmarkt. Ook wordt ingegaan op kwaliteit & sturing. Een greep uit de uitkomsten:

- In het basisonderwijs halen te weinig leerlingen het streefniveau voor rekenen en schrijven;
- In het voortgezet onderwijs zijn in 2020 veel meer geslaagden dan in 2019;
- De uitval in het mbo is afgenomen;
- De doorstroom naar hoger onderwijs neemt toe;
- De kwaliteit van het hoger onderwijs is op orde, maar het zicht op afstandsonderwijs ontbreekt;
- Het risicobeheer van het bestuur en de verantwoording van interne toezichthouders is vaak onvoldoende;
- Er is een toename in gebruik van aanvullend onderwijs (o.a. bijles).

In de hoofdstukken 2 tot en met 6 worden de ontwikkelingen specifiek per onderwijssector weergegeven. Zo heeft in het *primair onderwijs* de omschakeling naar afstandsonderwijs een impuls gegeven aan de professionele kwaliteitscultuur. Daarnaast heeft het wegvallen van de eindtoets de kansenongelijkheid vergroot. Ook is er – net als vorig jaar – nog sprake van een structureel lerarentekort.

In het *voorgezet onderwijs* zet de daling van het aantal leerlingen door. Het aandeel leerlingen met migratieachtergrond groeit. Jongens op havo en vwo zakken vaker dan meisjes. Ook is de sociale en etnische ongelijkheid tussen leerlingen toegenomen.

In het *speciaal onderwijs* is de toename van leerlingen afgevlakt. Gunstig is dat voor sommige leerlingen met bijvoorbeeld fysieke beperkingen of een hoge mentale druk het afstandsonderwijs verrassende positieve effecten had.

In het *mbo* stond de kwaliteit van het onderwijs tijdens de coronapandemie zwaar onder druk. Vooral studenten die een niveau 2-opleiding volgen bevinden zich in een kwetsbare positie, omdat hun positie op de arbeidsmarkt kwetsbaar is én omdat ze bij het opstromen naar een hoger opleidingsniveau vaak

VAN BENTHEM & KEULEN

ADVOCATEN | NOTARIAAT

hun diploma niet halen. Het grote tekort aan stageplekken en het voorkomen van stagediscriminatie verdient de aandacht. Verder blijkt uit het onderzoek dat bijna een kwart van de instellingen een onvoldoende scoort als het gaat om de kwaliteitsborging van examinering en diplomering.

Voor het *hogere onderwijs* liggen uitdagingen in het invullen van (alternatieven voor) praktische onderdelen, de realisatie van sociale binding, het ontwikkelen van een interactieve didactiek die past bij onlineonderwijs en het vormgeven van aangepaste fraudebestendige toetsing. Ook de wettelijke randvoorwaarden kunnen beter; de WHW sluit niet goed aan bij ontwikkelingen als flexibilisering en internationalisering. De kwaliteit van het hogere onderwijs is in orde, blijkt uit accreditaties van bestaande opleidingen en de instellingstoets kwaliteitszorg door het *accreditatieorgaan NVAO*. Wel is het zo dat een derde van de nieuwe opleidingen niet in één keer slaagt voor de kwaliteitstoets van de NVAO.

Dit is een Legal Update van het sectorteam Onderwijsrecht.

Voor meer informatie:

Anne Haverkort
+31 30 25 95 528
annehaverkort@vbk.nl